



חצר הקודש

מראות הוד קדומים של חצר הקודש, עת היתה שוקקת חיי תורה
וחסידות גדושים בטללי תחיה אשר פינו בה בעוז בהנהגתם
הכבירה של אדמור"י שלשלת הזהב לבית רוז'ין - סאדיגורה.

דוד מרגליות



לצורך שחזור פנים הקלוז, ארון הקודש וציורי הקיר המקוריים, נעשתה פעילות חובקת עולם של מחקר מקיף לאיתור תיעוד של ההיכל בשנות תפארתו. לפנינו תיעוד נדיר ביותר ויחיד מסוגו שאותר בארכיון הצבא הפולני ובו נראה היכל הקלוז מבפנים. במרכז הצילום ניתן להבחין בארון הקודש המפואר הניצב בכותל המזרח, נברשות הקריסטל שהאירו באור יקרות את ההיכל, עמוד החזן והבימה.

קלוז קדישא

היכל הקלוז 1916 תרע"ו



תיעוד נדיר שצולם בעיצומה של מלחמת העולם השנייה – ובה נראה הקלוז' כשעל גגו מונף דגל של ארגון הצ' האדום – הארגון הבינלאומי שהוקם במטרה להגן על זכויות הומניטריות. צילום זה מעלה את ההשערה כי צעד זה מנע מכוחות הלוחמים או תושבים מקומיים מלפגוע ולהרוס את הבנין.

קלוז' קדישא

בימי מלחמה וסער 1942 תש"ב

SADAGÓRA. — Rabinat und Synagoge.



בסמוך לקלוז' קדישא שכן הבית המפואר והגדול של רבותינו
הק' זיע"א. בתיעוד נדיר שנתגלה לאחרונה ובו נראים בנין
הקלוז' ובנין ההויף בתמונה אחת מה שמסייע הקביעת מיקומו
המודיק של הבנין.

ה'הויף'

הצר הקודש 1922 תרפ"ב



Gruss aus Sadagóra

Palais des Wunder-Rabbis

ה'הויף'

כפי שניתן לראות בתמונה הנוספת, שכן ההויף
ממש ממוח לקלוזי מה שיצר מתחם מלכותי
התחום בארבעה צריחים מוקפים עצי נוי
וגדרות בצדי דרך המלך.

ציור הצר הקודש תרפ"ד 1924



ה'הויף'

תיעוד חזית ההויף מצד מערב תרפ"ז 1927



ה'הויף'

בתמונה ניתן להבחין
בעצים של גינת הנוי
המפוארת שהקיפה את
הבניין.

תיעוד חזית ההויף מצד צפון מערב תרע"א 1911

Total-ansicht des beschädigten Rabbi-palais



ה'הויף'

תיעוד חזית ההויף מצד מזרח תר"פ 1920

Beschädigter Rabbi-Palais.



בשנת תר"פ, לאחר סיום מלחמת העולם הראשונה העקובה מדם, שלח ארגון הג'וינט שבארה"ב שליח מיוחד לסקר ולבחון את מצב העיירות והיהודים שנותרו בהן. בדו"ח מיוחד שהתגלה לאחרונה מציג השליח סיקור מפורט על בתי העיירה סאדיגורה בצירוף תצלומים. בעיון באוסף תמונות הקלויז נתגלה תיעוד זה - מומנו התברר כי הבנין ששרד ועומד על תילו עד היום הזה, היה אף הוא חלק מחצר הקודש ובו התגוררו בני משפחתו של האדמו"ר.

בית המגורים הנוסף

דו"ח הג'וינט תר"פ 1920



תיעוד נדיר של בנין הקלויז מצד צפון מערב, מזוית פחות מוכרת שאיפרה לשחזר חלקים נוספים בבנין באופן מקורי. בקצה התמונה ניתן להבחין בבנין המקוה ואחריו את בית המגורים הידוק העומד על תילו כיום.

בית המגורים הנוסף

קריה נאמנה 1932 תרצ"ב



מותוך אוסף תמונות שצולמו ע"י חייל גרמני
ובהן נראים גדודי חיילים ופרשים ברחובות
העיר, חולפים בסמוך לבנין המקוה וקלוז
קדישא.

בנין המקוה

1917 תרע"ז



באחת התמונות הנוספות באוסף בו תועדו
החיילים בסמוך לקלוז'ו, נתפס בעין העדשה
מבנה עליו נרשם "בית תלמוד תורה נבנה
בשנת תרמ"ה.

בית התלמוד תורה

1917 תרע"ז



תיעוד נדיר

1903 תרס"ג

תיעוד נדיר של הקלוז בו נראית דמותו
הטהורה של אדמו"ר מטשורטקוב זיע"א
מובעד לחלון, ככל הנראה בעת הגיעו להשתתף
בשמחת בית צדיקים בחצר הקודש.